

Kære Retsudvalg og Justitsminister

8. Januar 2019

Jeg vil gerne anmode jer om at ændre lovgivningen for stalkingramte.

Her er de ti forslag, som uddybes nedenfor:

- 1) Kriminalisér stalking med en selvstændig bestemmelse i straffelovens specielle del.
- 2) Kriminalisér psykisk vold, så vi kan få tilhold.
- 3) Skærp straffen, når offeret ikke kan undgå eller flytte væk fra stalkeren
- 4) Stalking skal præciseres som en sammenhængende forbrydelse, hvor forældelsesfristen først indtræder, når det sidste forhold i forbrydelsen er afsluttet.
- 5) Forældelsesfristen bør forlænges, og offeret bør hjælpes med at systematisere beviserne.
- 6) Gentagen groft uagtsom medvirken til stalking bør kriminaliseres i straffeloven.
- 7) Stalking kan være ulovlig tvang, for at få en partner (analogi til tvangsægteskab). Forholdet mellem stalking og § 260, stk. 1 og 2 bør drøftes politisk og skrives ind i forarbejderne.
- 8) Gør stalking via myndigheder og domstole strafbar, under henvisning til psykisk og økonomisk vold, når ond tro kan bevises (se også kapitel 17 i straffeloven)
- 9) Injurier, som indgår i stalkingkompleks, skal undergives offentlig påtale
- 10) Skærp straffen ved forsætlige følger af stalking.

Jeg er jurastuderende og stalkingramt. Jeg er flygtet til Færøerne for at få fred, og har, som følge af stalkingen, fået diagnosen PTSD. Min stalker er ustraffet og har ikke tilhold, og hans medvirkende er ligeledes ustraffede.

Jeg har, siden 2009, lavet netværk for volds- og stalkingramte, og repræsenterer 1200 stalkingramte i samme situation.

På vegne af stalkingoffer-netværket

Sidsel Jensdatter Lyster

Uddybning af lovændringsforslag:

1) Kriminalisér stalking i straffeloven:

Ved at stalking ikke er selvstændigt kriminaliseret i straffeloven, sendes et signal om, at stalking ikke i sig selv er en "forbrydelse". Alene overtrædelse af tilhold medfører straf. Man signalerer til stalkeren, at stalking ikke tages alvorligt, og reelt er straffri, så længe offeret ikke har fået polititilhold.

Vi havde en debat om stalking på mit jurahold i forbindelse med undervisningen i strafferet, fordi læreren fortalte, at forbrydelser med en strafferamme på 2 år og derover som udgangspunkt er så alvorlige, at de skrives ind i straffeloven. Stalking som forbrydelse synes "glemt" ud fra denne juridiske "tommelfingerregel".

Udvalgsarbejderne til tilholdsloven angiver, at det er vanskeligt at dokumentere forsæt i stalking, og at tilholdsoverskridelsen derfor bør kriminaliseres, frem for at man kriminaliserer stalking som selvstændig forbrydelse.

I netværket er vi stærkt uenige. Vi er mange, som kan dokumentere forsæt til stalking og følger af stalkingen. Men hvor hele stalkingen fortsat ikke er strafbar, fordi politiet ikke har givet tilhold. Det er simpelthen ikke rimeligt at have en bevist forbrydelse – og så mangle lovhjemmel til straf.

Et eksempel fra en virkelig sag: Offeret beder stalkeren om at stoppe (pr. mail, på et retsmøde, hvor det tages til referat, og i flere møder og korrespondancer med myndighederne). Offeret oplyser, i en korrespondance med statsforvaltningen, at have udviklet PTSD som følge af stalking. Dette opmuntrer i stedet stalkeren til at blive ved.

Da politiet ikke har givet tilhold, straffes den efterfølgende stalking og skaderne på offerets helbred ikke.

Offeret har ikke økonomisk mulighed for selv at føre erstatningssag eller civil straffesag. Stalkeren er fortsat på fri fod og ustraffet.

Offeret har fået to injuriedomme for at fortælle, at hun er stalkingramt. Hun skylder derfor stalkeren erstatning, og skal betale to retsbøder til myndighederne med forvandlingsstraf til 15 dages fængsel.

2) **Kriminaliser psykisk vold og indirekte kontakt, så vi kan få tilhold:**

Argumentet for at skrive stalking ind i en ordensbestemmelse i stedet for en straffebestemmelse, er at politiet kan gribe hurtigt ind uden retssag ved at give tilhold. Reelt gives kun tilhold efter længere tid, og efter selvstændigt kriminaliserede handlinger mod offeret.

Den lange opslidning af små "påmindelser" fra stalkeren til offeret, som er frygtskabende handlinger, men ikke er selvstændigt strafbare, fører ikke til tilhold, selv om handlingerne sætter offeret i konstant forhøjet alarmberedskab og skaber PTSD (posttraumatisk stress).

Eksempel: Jeg er selv ét af de ofre, som efter ti år endnu ikke har fået polititilhold. Min stalker har en hjemmeside, hvor han kalder mig psykisk syg og lækker vores retsbøger og andet personfølsomt materiale. Han har lækket mine psykiatriske lægejournaler fra en fødselsdepression til B.T., hvor de kom på forsiden. Han har anlagt sager imod mig hver eneste måned indtil vi flygtede til Færøerne. Han var næstformand i foreningen Far, og fik foreningens landsledelse til at sende mine psykiatriske journaler til min biskop og bede om min fyring. Foreningen Far havde i 2010-2012 skrevet på deres hjemmeside, at de "har læst sagens akter" og at jeg er "psykisk syg med flere psykiatriske diagnoser."

Jeg har ingen diagnoser og har ikke givet tilladelse til læsning eller udbredelse af mine lægejournaler og andre sagsakter. Jeg har fået PTSD af forfølgelsen. Trods adskillige politianmeldelser og anmodning om tilhold, har jeg fået afslag på tilhold, da min eks ikke "kontakter" mig.

Jeg ved, andre i netværket har samme oplevelse af ikke at kunne få hjælp af politiet. Psykisk vold-bestemmelsen vil hjælpe os, idet mange af de handlinger, politiet lige nu nægter at give tilhold på, vil blive strafbare. Indirekte kontakt, via mellemmand eller internet eller sociale medier, står i forarbejderne, men bør skrives ind i loven.

3) **Skærp straffen i stalkingbestemmelsen, når offeret er bundet til stalkeren gennem hjem, arbejdsplads eller fælles børn:**

Ligeledes kunne det hjælpe os, hvis der – med hjemmel i SFI's undersøgelse om stalking og SDU's undersøgelse "Med barnet som gidsel – stalking af mødre", samt Justitsministeriets seneste undersøgelse om stalking – tages udgangspunkt i, at stalkingen er grovest, mest langvarig og mest traumatiserende, hvor stalkeren kender sit offer. SDU's undersøgelse viser, at hele 77% af ofrene udvikler PTSD, og 69% mister tilknytningen til arbejdsmarkedet.

På samme vis er det særlig svært for de stalkingofre, som er bundet til at opholde sig i nærheden af stalkeren. Det kan f.eks. være en stalker, der deler skole, arbejdsplads eller bor i samme boligområde som offeret. Offeret tvinges derved til at skifte arbejde, skole eller uddannelse, eller hjem, og bliver altså ramt både personligt, og økonomisk/karrieremæssigt. Samtidig kan denne form for stalking ramme hele familien i stort omfang: Forsættligt misbrug af forældresamarbejde er følelsesmæssigt meget traumatisk for den stalkingramte, kan have store sociale og helbredsmæssige følger, og kan gå ud over også barnets helbred og udvikling, og nedbryde de øvrige børn i familien; nabostalking eller arbejdspladsstalking kan tvinge hele familien til at flytte, med konsekvenser også for den stalkingramtes partner og børn mister hjem og arbejdsplads.

Stalking reduceres til "skilsmissekonflikt" mellem stalker og offer: Jeg protesterede, da statsforvaltningen udleverede mine psykiatriske lægejournaler til min eks. Ingen har hjulpet mig med oprydningsarbejdet bagefter:

I ti år har jeg, forgæves, anmeldt, hvordan min eks – sammen med landsledelsen i foreningen Far – har udbredt retsbøger, fortrolige mødereferater og ikke mindst mine psykiatriske lægejournaler fra en fødselsdepression til medierne (forside af B.T. med mit billede og overskrift "Præst psykisk syg." I en efterfølgende artikel skrev B.T. at "faderen har åbnet sit hjem og alle sagsakter for B.T." Vidne oplyser, at journalisten kørte med foreningen Fars landstalsmand hjem og hentede en kopi af sagsakterne hos ham). Mine lægejournaler er sendt af foreningen Far til min biskop og refereret på foreningen Fars hjemmeside. Min eks har sendt et fortroligt mødereferat fra statsforvaltningen ud på mit menighedsråds it-skrivebord og lagt mit navn, min præstetitel og påstande om, at jeg er psykisk syg, sammen med ikke-anonymiseret retsbog fra et lukket fogedretsmøde på sin egen hjemmeside 3i1sag.dk

Alle mine anmeldelser er afvist af anklagemyndighed og statsadvokat med den begrundelse, at min eks og jeg har en verserende "samværskonflikt", hvorfor man ikke vurderer, at der er sket brud på straffelovens § 264 d (ulovlig omgang med personfølsomme oplysninger). Jeg er, hver gang igennem ti år, henvist af politiet til at starte en civil sag efter § 267 (injurier) op. Jeg har fået afslag på fri proces til dette og har ingen penge.

For at ændre ordensmagtens praksis om at give afslag på hjælp pga. skilsmisse, eller ikke at hjælpe ofre i nabokrig, fordi muligheden for geografisk tilhold er begrænset, når en nabo eller kollega eller forælder har "ret" til at være i nærheden af offeret, bør det derfor indskærpes i lovgivningen, at det er en "skærpende omstændighed", der giver forhøjet straf, når stalkeren

- 1) kender offeret,
- 2) er en del af offerets daglighed eller
- 3) har børn med offeret,

idet

1) stalkeren i nære relationer og naboforhold har flere handlemuligheder pga. sit kendskab til offerets baggrund, hemmeligheder, vaner og en evt. fælles fortid.

2) offeret har ikke de samme handlemuligheder ifht. flugt og selvbeskyttelse, pga. tilknytning til uddannelse eller arbejde, bundethed til bolig, eller pga. de fælles børn, evt. fælles forældremyndighed og evt. forældresamarbejde, som kan være pålagt af myndighederne med sanktioner ved flytning.

4) **Præcisér i loven, at stalking er én sammenhængende forbrydelse, og at forældelsesfristen for hver enkelt forbrydelse særskilt, først indtræder, når stalkingen som samlet helhed er ophørt. Absorbér de særskilte straffebestemmelser, der bliver overtrådt, i stalkingbestemmelsen og sæt strafferammen højt nok til denne absorption.**

Hver eneste af de små handlinger skal, så længe der er en vis tidsmæssig eller temamæssig kontinuitet i stalkingen, anses for led i én samlet forbrydelse, der har til formål, i bedste fald at stjæle offerets tid og opmærksomhed, i værste fald at drive offeret til selvmord, eller at udøve magt og kontrol over offeret, eller at ødelægge offerets helbred eller arbejds- eller familieliv.

Stalking er psykisk vold, og bør absorbere denne bestemmelse. Men ofte er stalking ofte samtidig brud på en hel masse mindre straffebestemmelser, som bør absorberes i en høj maksimumsstraf for stalking.

Tidsrummet, hvori stalkingen har fundet sted, bør være en skærpende omstændighed. Dels nedslides offeret over tid. Dels mangler ofre for langvarigstalking mulighed for at anmelde de enkelte forbrydelser, fordi offeret mister overblikket og handlekraften.

At udsætte en person for en kontinuerlig maskingeværnsalve af fredsforstyrrelser fra gerningsmanden og hans netværk, så offerets overblik og handlekraft nedbrydes, bør ikke komme gerningsmanden og hans medvirkende til gode i form af løbende forældelse.

5) **Forlæng forældelsesfristerne i stalking. Lav et cirkulære om, hvordan beviserne skal samles, så offeret ikke står alene med en omfattende og langvarig sag.**

Forældelsesfristen må forlænges og være en samlet frist, der først træder i kraft ved den sidste stalkinghandlings ophør.

Stalking er én udstrakt forbrydelse, som kan strække sig over mange år. Stalking bevirker, ligesom enkeltstående forbrydelser, at offeret i en periode kan være ude af stand til at handle.

Men i modsætning til enkeltstående forbrydelser, er der ofte i stalking tale om en stor sag med mange akter, mange datoer, og meget at holde styr på. Og ét ødelagt menneske, som har mistet sit overblik og sin handleevne som følge af stalkingen, forventes selv at kunne samle og anmelde hele sagen til politiet.

Forældelsesfristen for let eller kortvarig stalking bør forlænges til fem år, og tidsfristen for langvarig eller grovere stalking forlænges til ti år.

Som tommelfingerregel siger man, at et offer skal have lige så lang tid til at restituere, som stalkingen har varet, før offeret er rask nok til at kunne samle beviserne og lade sig afhøre og fortælle sammenhængende om sine oplevelser.

Afhører man et stalkingoffer for tidligt, og består stalkingen af et langt og komplekst hændelsesforløb, vil sagen ofte falde på, at offeret fremstår forvirret og usammenhængende, og ikke er i stand til at svare konkret på direkte spørgsmål, fordi den traumatiserede hjerne er fuld af huller og har mistet både hukommelse og overblik.

Der kan beskikkes advokat. Men ofte er stalkingsager meget omfattende, så justitsministeren og socialministeren kunne måske, med fordel, gå i samråd om et cirkulære til politiet og de sociale myndigheder om, hvordan stalkingsager skal oplyses. Man skal her tænke ind, at de fleste stalkingofre er i forhøjet alarmeredskab eller har PTSD. Jo længere, stalkingen har stået på, jo mere er offeret hjælpeløst og ude af stand til at forklare om eller overskue sin sag og finde og ordne sine beviser og sagsakter.

6) Medvirkensansvar jf. strlf. § 23 bør udvides med en straffebestemmelse om strafbarhed for grov uagtsomhed, ved gentagen medvirken til stalking.

Flere medvirkende bør indgå som en skærpende omstændighed i stalking. Stalking by proxy betyder, at stalkeren har "flying monkeys", som i forening med stalkeren skaber totalt kaos og mangel på overblik i offerets liv. Stalkeren kan dække sig ind bag familiemedlemmer og venner, som løbende anmelder og underretter om offeret, eller kører ud til offerets bopæl.

Ofte ses det, at stalkere danner venskaber og hjælper hinanden. Og at stalkere inddrager hele familien.

Stalkere er ofte gode til at manipulere, og ofte ved hjælperne ikke, at de medvirker til stalking. Men ofte går hjælperne langt ud over almindelige grænser for god opførsel, f.eks. ved at køre rundt om offerets hus eller medvirke, som en hel gruppe, til at anmelde offeret alle steder, og møde op på offerets bopæl, når der skal hentes barn til samvær o.l.

Måske bør man overveje en stalkingbestemmelse om "gentagen uagtsom medvirken" for hjælpere, som burde have indset, at de deltog i stalking, og som har medvirket ved flere forskellige eller ensartede hændelser.

Der bør altid falde straf ved medvirken til flere forskelligartede hændelser, som indgår som delelement i et samlet stalkingkompleks.

Det kan være vanskeligt for forældre eller en kæreste at se, at ens "ensartede" indsats er strafbar. En rutine med medvirken til at hente barn til samvær, hvor gerningsmanden har forsæt til provokation eller frygtskabelse hos offeret, kan være vanskelig at gennemskue for de medvirkende. Men hvis de samme medvirkende medvirker ved forskelligartede hændelser (f.eks. samtidige underretninger og klager over offeret) eller grovere hændelser, hvor den medvirkende selv krænker offeret, bør loven, i mangel af bevis for forsæt, rumme en straffebestemmelse for grov uagtsomhed, når den medvirkende "burde have indset, at man hjalp med at krænke en medborgers psyke eller fred eller ære."

7) Stalking kan være ulovlig tvang, jf. straffelovens § 260, stk. 1 og 2

Det bør præciseres i lovens forarbejder, at stalking også kan være et forsøg på at tvinge offeret ind i, eller tilbage i, et parforhold, hvilket kan ses ulovlig tvang, jf. straffelovens § 260, stk. 1 og stk. 2 om ulovlig tvang. Om § 260 skal absorbere stalkingbestemmelsen (når stalking indgår i ulovlig tvang), eller om stalkingbestemmelsen skal absorbere § 260 (ulovlig tvang er en hensigt, som indgår som motiv for den samlede stalkingforbrydelse), eller om der skal straffes for begge bestemmelser i sammenstød, bør bestemmes politisk.

I nogle tilfælde ser vi, i netværket, at det lykkes. Offeret oplever at kunne beskytte sit barn og sig selv bedre inden for det voldelige parforhold, fordi den voldelige partners interesse og dominans og kontrol forøges i form af stalking, mens volden har været mere sporadisk inden for forholdet.

Hvis ikke stalkeren er i et nyt parforhold, er stalkeren ofte meget ivrig efter at få offeret tilbage, og også siden villig til at indgå i et nyt forhold med sit offer. Dette skal ses i sammenhæng med at stalkere ofte er magtmennesker, og parforholdet ikke ses som en kærligheds-relation, men en magt og kontrol-relation over et andet menneske.

8) Myndighedsstalking bør være strafbar. Skærpelse ved skæv magtrelation (rig/juridisk uddannet forfølger fattig borger uden juridisk indsigt)

I stalkingbestemmelsen bør også indgå, at hvis en person sagsøger en anden person kontinuerligt, og samtidig underretter myndigheder kontinuerligt, og evt. får andre personer til at sagsøge eller underrette om og klage over denne ene person, kan dette være en strafbar handling, idet myndigheder bruges til stalking by proxy.

Der vil hyppigst være overtrædelser af kapitel 17 i straffeloven, men politiet bruger i praksis ikke disse bestemmelser, og vejleder i praksis ikke offeret om muligheden for at anmelde overtrædelse af bestemmelserne i kapitel 17.

For at undgå misbrug af systemet, bør det kriminaliseres som stalking, hvis en person, og evt. hans hjælpere, vedvarende, i stort omfang eller over en længere periode, systembelaster ét menneske.

Det bør ses som skærpende, hvis de økonomiske eller uddannelsesmæssige forhold mellem stalker og offer er ulige, idet en velhavende eller højt lønnet person, eller en person med juridisk indsigt gennem erhvervsliv eller samfunds faglig uddannelse, kan udøve et stærkt økonomisk og psykisk pres på et offer, der ikke har den samme juridiske indsigt, og ikke har råd til massiv advokathjælp, at være udsat for myndighedsstalking.

Straffen bør, ud over muligheden for frihedsstraf i gentagelsestilfælde, indebære en bødestraf, der afspejler at myndighedernes og domstolenes service til borgerne er anvendt til et kriminelt formål (stalking). Ligesom ved økonomisk kriminalitet, må det ikke kunne "betale" sig at misbruge sagsbehandleres og dommers tid til at medvirke til klagemål, som reelt er forfølgelse.

Det er naturligvis ordensmagten, der skal dokumentere, at brugen af myndighederne er uberettiget misbrug. Dvs. at gerningspersonen, der underretter eller fører sag, er i ond tro.

Ved at skærpe strafansvaret for stalkere, som er juridisk eller økonomisk stærkere end ofrene, og misbruger det ulige magtforhold ved at systembelaste et andet menneske, følges

almene principper fra formueretten, hvori lovgivningen tager højde for ulige magtforhold mellem parterne.

I SDU's undersøgelse om stalking indgår myndighedsskikane som stalking. Og ifølge ofrene er denne stalkingform særlig belastende. Nogle angiver at være sagsøgt over 100 gange af stalkeren. Formentlig indgår falske underretninger og falske anmeldelser i nogle af de høje tal. Gennemgående oplyser de stalkingramte, at de ikke har anlagt sager mod stalkeren, men at han/hun hele tiden sagsøger dem. Og at de er bange for at gå ind på NemID, og at tømme postkasse, fordi de hele tiden forventer nye indkaldelser og stævninger.

Ud over juridisk pres og en reel trussel om at få straf, miste barnet til stalkeren, eller skulle igennem endnu et opslidende samtale- og undersøgelsesforløb, frygter ofrene 1) at stalkeren skal møde dem og se, hvor slidt de er – hvilket vil opmuntre stalkeren til at blive ved. 2) at blive ruineret. Der er ikke fri proces i myndighedsager. 3) flere tvungne møder i arbejdstiden, hvilket går ud over offerets forhold til arbejdsgiveren 4) Presset ved sideløbende sager og myndighedernes tidsfrister. Når stalkeren hele tiden anlægger sag, står offeret ofte med mange sideløbende sager og mange tidsfrister, og befinder sig dermed under konstant pres – tidsmæssigt, og i forhold til at frygte at glemme en vigtig sag, eller komme for sent med et svar og dermed tabe sagen.

Min – og netværkets - oplevelse: Familieretsadvokater oplyser ikke deres klienter om straffebestemmelserne i straffelovens kapitel 17. Politiet oplyser heller ikke om kapitel 17-bestemmelserne til den stalkingramte.

Jeg er først nu, efter 10 års stalking via myndighederne, blevet opmærksom på, at jeg igennem ti år har været udsat for overtrædelser af allerede eksisterende lovgivning. Og det er jeg kun blevet klar over, fordi jeg læser jura og skal op i strafferet.

Politiet møder den stalkingramte, og vejleder denne. Her vejledes kun om at "føre logbog" – hvilket de fleste stalkingofre ikke har overblik til. Her laves ikke en afhøring, hvor politiet forsøger at udrede, hvori stalkingen ellers – ud over det anmeldte - består, og hjælpe offeret med at finde de allerede eksisterende regler, der kunne føre til en sigtelse mod stalkeren.

I netværket oplyses, at stalkeren gennemtvinger kontakt med sit offer via myndighederne. Ofre for nabokrige kan opleve at være nødt til at flytte, fordi en nabo overvåger dem, opsøger dem konstant – også efter at være bedt om at holde sig væk – og anmelder dem og klager over dem hele hele tiden.

Særligt ofre, som har fælles børn med stalkeren, oplyser, at stalkeres retssager og konstante underretninger og klager, fylder mere i deres liv end børn og fuldtidsjob tilsammen.

9) Injurier som stalkingkompleks eller led i et stalkingkompleks, bør undergives offentlig påtale:

Injurier er omfattet af privat påtale, jf. straffelovens § 267. Injurier mod offeret indgår næsten altid i stalkingsager, men bliver afvist af politiet efter retsplejelovens regler om civil proces.

Fortæller offeret om stalkingen, kører stalkeren til gengæld næsten altid injuriersag mod offeret, som et led i bombardementet af myndighedsstalking. Stalkeren har nemlig penge, kræfter og tid – og et ønske om at mødes med sit offer.

Det er altså oftere offeret end gerningsmanden, der ender med at komme ud af stalking med en plettet straffeattest.

Offeret har ikke tid, overskud og økonomi til at føre en civil sag, fordi offeret selv bliver bombarderet med sager. Ikke engang hvis der gives fri proces, vil offeret nødvendigvis have kræfter og initiativ til at starte en sag op.

Oftentimes vil gerningsmanden og hans hjælpere komme med så mange injurier, at det er alt for dyrt for offeret eller myndighederne at starte en sag op hver gang.

Oftentimes accepterer offeret injurierne, fordi offeret frygter, at et civilt søgsmål vil opfattes som et "kontaktforsøg", der vil opmuntre stalkeren til at intensivere eller holde fast i stalkingen.

Det foreslås derfor, at injurier undergives offentlig påtale, når de enten indgår i et stalkingkompleks eller, i sig selv, udgør et stalkingkompleks.

10) Følger af stalkingen bør føre til forhøjet straf, når følgerne er forsætlige:

Senfølger af stalking er ofte:

1) helbredsmæssige psykiske skader (især PTSD), selvmordsforsøg eller selvmord.

2) økonomisk ruin og manglende opsparing/gæld pga. udgifter til sikkerhedsfirma, advokater, manglende karrieremuligheder som følge af stalkingen, gæld til advokater, manglende tilbagebetalt studiegæld.

Oftentimes for stalking havner ofte på kontanthjælp med "uafklaret" arbejdsevne med et helbred, som kan forbedres, hvis stalkingen ophører. Der gives sjældent pension. Og det kan være vanskeligt at komme tilbage på arbejdsmarkedet efter en årelang "pause".

3) Ødelagt rygte som følge af stalking: Et offer kan opleve så meget negativ omtale som følge af stalkingen, at ingen vil ansætte offeret bagefter.

Tilsvarende kan det have store negative konsekvenser for offerets karriere, hvis stalkeren har involveret offerets arbejdsgiver eller kunder eller branche. Nogle gange er offerets mulighed for at gøre karriere inden for samme branche, og andre gange er offerets mulighed for at finde ansættelse i det hele taget, ødelagt.

De fleste gerningsmænd har forsæt til fysisk eller økonomisk skade. Men de færreste røvere og voldsmænd har forsæt til, at offeret skal udvikle posttraumatisk stress, miste sit arbejde, skifte skole, sælge hus, miste sine børn eller tage sit eget liv pga. skaderne.

Stalkeren har – i modsætning til de fleste voldsmænd og røvere - ofte forsæt til følgerne.

Følger er kun i begrænset omfang strafbare efter bl.a. straffelovens § 245, stk. 2.

Forsættet til følgerne bør skrives ind som en strafskærpselsesregel, når stalkingen som en forsættelig følge har ødelagt offerets liv (selvmord), fysiske eller psykiske helbred (f.eks. PTSD), rygte, karriere eller familieliv.